

I

(Legislatívne akty)

ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2015/1814

zo 6. októbra 2015

o zriadení a prevádzke trhovej stabilizačnej rezervy systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii a o zmene smernice 2003/87/ES

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 192 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES ⁽³⁾ sa zriaďuje systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii (ďalej len „EU ETS“) s cieľom podporiť zníženie emisií skleníkových plynov nákladovo efektívnym a hospodársky účinným spôsobom.
- (2) Podľa záverov zasadnutia Európskej rady z 23. a 24. októbra 2014 o rámci politík v oblasti klímy a energetiky na obdobie do roku 2030 bude dobre fungujúci, zreformovaný systém EU ETS s nástrojom na stabilizáciu trhu hlavným európskym nástrojom na dosiahnutie cieľa Únie v oblasti zníženia emisií skleníkových plynov.
- (3) V článku 10 ods. 5 smernice 2003/87/ES sa stanovuje, že Komisia má predložiť Európskemu parlamentu a Rade každý rok správu o fungovaní európskeho trhu s uhlíkom.
- (4) V správe Komisie Európskemu parlamentu a Rade o stave európskeho trhu s uhlíkom v roku 2012 sa identifikovala potreba opatrení na riešenie štrukturálnych nerovnováh medzi ponukou a dopytom. Posúdenie vplyvu v súvislosti s rámcom politík v oblasti klímy a energetiky na obdobie do roku 2030 naznačuje, že sa očakáva pretrvávanie takýchto nerovnováh a že tento problém by sa dostatočne nevyriešil prispôbením lineárnej trajektórie prísnejšiemu cieľu v uvedenom rámci. Zmena lineárneho koeficientu vyvolá iba postupné zmeny množstva kvót v Únii (strop systému EU ETS). Nadbytok by teda takisto klesal iba postupne, a preto by trh musel ďalej fungovať viac ako desaťrocie s nadbytkom približne 2 miliárd kvót alebo viac, čím by sa zabránilo tomu,

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 424, 26.11.2014, s. 46.

⁽²⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 8. júla 2015 (zatiaľ neuvverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 18. septembra 2015.

⁽³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003 o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Spoločenstve, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2003, s. 32).

aby systém EU ETS vysielal potrebný investičný signál na nákladovo efektívne znižovanie emisií CO₂ a aby bol hnacou silou nízkouhlíkovej inovácie prispievajúcej k hospodárskemu rastu a tvorbe pracovných miest.

- (5) S cieľom vyriešiť uvedený problém a zabezpečiť väčšiu odolnosť systému EU ETS v súvislosti s nerovnovahami medzi ponukou a dopytom, aby mohol tento systém fungovať v rámci usporiadaného trhu, by sa v roku 2018 mala zriadiť trhová stabilizačná rezerva (ďalej len „rezerva“), ktorá by mala byť v prevádzke od roku 2019. Rezerva tiež posilní súčinnosť s ostatnými politikami v oblasti klímy a energetiky. S cieľom zachovať maximálny stupeň predvídateľnosti by sa mali stanoviť jasné pravidlá umiestňovania kvót do rezervy a ich uvoľňovania z nej. Rezerva by mala fungovať na základe aktivácie úprav ročných aukčných objemov. Pri splnení podmienok by sa, počínajúc rokom 2019, malo množstvo kvót zodpovedajúce 12 % množstva kvót v obehu, stanoveného v najaktuálnejšom zverejnení celkového množstva kvót v obehu Komisiou, každý rok odpočítat z aukčných objemov a umiestniť do rezervy. Z rezervy by sa malo v ktoromkoľvek danom roku uvoľniť pre členské štáty zodpovedajúce množstvo kvót v rovnakom pomere a poradí, ako pri umiestňovaní kvót do rezervy, a toto množstvo by sa malo pripočítat k aukčným objemom v prípade, že celkové príslušné množstvo kvót v obehu je menšie ako 400 miliónov.
- (6) Na tento účel by mali Komisia a členské štáty bezodkladne po zverejnení celkového množstva kvót v obehu Komisiou do 15. mája daného roku zabezpečiť, aby boli aukčné kalendáre spoločnej aukčnej platformy a v prípade potreby aj nezávislých aukčných platforiem upravené tak, aby sa zohľadnili kvóty umiestnené v rezerve alebo kvóty, ktoré sa majú z rezervy uvoľniť. Úprava objemu kvót určených na obchodovanie formou aukcie by sa mala rozložiť na obdobie 12 mesiacov v nadväznosti na zmenu príslušného aukčného kalendára. Vzhľadom na potrebu bezproblémového fungovania aukčného procesu by sa ďalšie podrobnosti o úprave mali v prípade potreby stanoviť v nariadení Komisie (EÚ) č. 1031/2010 ⁽¹⁾.
- (7) Popri zriadení rezervy by sa okrem toho malo vykonať niekoľko následných zmien smernice 2003/87/ES, aby sa zabezpečila konzistentnosť a bezproblémová prevádzka systému EU ETS. Vykonávanie smernice 2003/87/ES môže viesť najmä k obchodovaniu formou aukcie veľkých objemov kvót na konci každého obchodovateľného obdobia, čím by sa mohla ohroziť stabilita trhu. Z tohto dôvodu a s cieľom predísť nerovnovážnemu stavu trhu, pokiaľ ide o ponuku kvót na konci jedného obchodovateľného obdobia a začiatku nasledujúceho, s potenciálne rušivými účinkami na trh, by sa malo prijať ustanovenie o obchodovaní formou aukcie časti akéhokoľvek veľkého zvýšenia ponuky na konci jedného obchodovateľného obdobia v prvých dvoch rokoch nasledujúceho obdobia. S cieľom ďalej posilňovať stabilitu európskeho trhu s uhlíkom a vyhnúť sa umelému zvyšovaniu ponuky ku koncu obchodovateľného obdobia, ktoré začalo v roku 2013, by sa kvóty nepridelené zariadeniam podľa článku 10a ods. 7 smernice 2003/87/ES, ako aj kvóty nepridelené zariadeniam z dôvodu uplatňovania článku 10a ods. 19 a 20 uvedenej smernice (ďalej len „nepridelené kvóty“) mali umiestniť do rezervy v roku 2020. Komisia by mala preskúmať smernicu 2003/87/ES vo vzťahu k týmto neprideleným kvótam a v prípade potreby predložiť Európskemu parlamentu a Rade návrh o možnostiach ďalších opatrení.
- (8) Plánované znovuzavedenie 300 miliónov kvót v roku 2019 a 600 miliónov kvót v roku 2020, ako sa stanovuje v nariadení Komisie (EÚ) č. 176/2014 ⁽²⁾, by ohrozilo cieľ rezervy odstrániť štrukturálne nerovnováhy medzi ponukou a dopytom. Preto by sa týchto 900 miliónov kvót nemalo obchodovať formou aukcie v rokoch 2019 a 2020, ale malo by sa namiesto toho umiestniť do rezervy.
- (9) Je dôležité, aby systém EU ETS stimuloval rast s efektívnym využívaním uhlíka a aby sa chránila konkurencieschopnosť priemyselných odvetví Únie, ktoré sú vystavené skutočnému riziku presunu výroby mimo Úniu (tzv. únik uhlíka – carbon leakage). Vo vyššie uvedených záveroch Európskej rady o rámci politik v oblasti klímy a energetiky na obdobie do roku 2030 sa poskytli jasné usmernenia k pokračovaniu uplatňovania ustanovení o bezodplatne pridelovaných kvótach a úniku uhlíka po roku 2020. Na základe týchto strategických usmernení by Komisia mala preskúmať smernicu 2003/87/ES, najmä jej článok 10a, a predložiť návrh na revíziu uvedenej smernice do šiestich mesiacov od prijatia tohto rozhodnutia. Pri sledovaní cieľa zabezpečiť rovnaké podmienky pre všetkých by sa v rámci uvedeného preskúmania malo tiež zväziť prijatie harmonizovaných opatrení týkajúcich sa kompenzácií za nepriame náklady na úrovni Únie. V rámci preskúmania by sa tiež malo zväziť, či

⁽¹⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1031/2010 z 12. novembra 2010 o harmonograme, správe a iných aspektoch obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov formou aukcie podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Spoločenstve (Ú. v. EÚ L 302, 18.11.2010, s. 1).

⁽²⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 176/2014 z 25. februára 2014, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1031/2010 najmä s cieľom určiť množstvo emisných kvót skleníkových plynov určených na obchodovanie formou aukcií v rokoch 2013 –2020 (Ú. v. EÚ L 56, 26.2.2014, s. 11).

sa do roku 2021 má na doplnenie existujúcich zdrojov na podporu projektov uvedených v článku 10a ods. 8 uvedenej smernice a nízkouhlíkových priemyselných inovačných projektov použiť až 50 miliónov nepridelených kvót, pričom projekty vrátane projektov malého rozsahu sa budú vykonávať vo všetkých členských štátoch.

- (10) Komisia by mala monitorovať fungovanie rezervy prostredníctvom svojej výročnej správy o trhu s uhlíkom. V uvedenej správe by sa mali zväziť príslušné dôsledky pre konkurencieschopnosť, najmä v priemyselnom odvetví, vrátane ukazovateľov HDP, zamestnanosti a investícií. Okrem toho by Komisia mala do troch rokov od dátumu začatia prevádzky rezervy a potom pravidelne skúmať jej fungovanie na základe skúseností získaných z jej uplatňovania. V preskúmaní fungovania rezervy by sa malo najmä posúdiť, či sú pravidlá umiestňovania kvót do rezervy a ich uvoľňovania vhodné z hľadiska cieľa, ktorým je odstránenie štrukturálnych nerovnováh medzi ponukou a dopytom. Preskúmanie by malo zahŕňať analýzu trhovej rovnováhy vrátane všetkých relevantných faktorov ovplyvňujúcich ponuku a dopyt, vhodnosti vopred vymedzeného rozsahu pre aktiváciu úprav ročných aukčných objemov, ako aj percentuálneho podielu uplatňovaného na celkové množstvo kvót v obehu. Ak analýza ukáže, že rozsah už nie je vhodný vzhľadom na zmeny vo vývoji trhu a nové informácie dostupné v čase preskúmania, Komisia by mala urýchlene predložiť návrh na nápravu takejto situácie. V rámci preskúmania by sa tiež mal posúdiť dosah rezervy na rast, zamestnanosť, priemyselnú konkurencieschopnosť Únie a riziko úniku uhlíka. Preskúmanie fungovania rezervy by malo byť objektívne a malo by zohľadniť potrebu chrániť regulačnú stabilitu a zabezpečiť dlhodobú predvídateľnosť v rámci prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo.
- (11) Keďže ciele tohto rozhodnutia, a to zriadenie trhovej stabilizačnej rezervy a jej uvedenie do prevádzky v Únii, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni samotných členských štátov, ale z dôvodov ich rozsahu a dôsledkov ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto rozhodnutie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (12) Smernica 2003/87/ES by sa preto mala zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

PRIJALI TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Trhová stabilizačná rezerva

1. V roku 2018 sa zriadi trhová stabilizačná rezerva a umiestňovanie kvót do rezervy sa začne 1. januára 2019.
2. Množstvo 900 miliónov kvót odpočítané z aukčných objemov počas obdobia 2014 – 2016, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ) č. 176/2014 podľa článku 10 ods. 4 smernice 2003/87/ES, sa nepripočíta k objemom, ktoré sa majú obchodovať formou aukcie v rokoch 2019 a 2020, ale umiestni sa namiesto toho do rezervy.
3. Kvóty nepridelené zariadeniam podľa článku 10a ods. 7 smernice 2003/87/ES a kvóty nepridelené zariadeniam z dôvodu uplatňovania článku 10a ods. 19 a 20 uvedenej smernice sa umiestnia do rezervy v roku 2020. Komisia preskúma smernicu 2003/87/ES vo vzťahu k týmto neprideleným kvótam a v prípade potreby predloží návrh Európskemu parlamentu a Rade.
4. Komisia zverejní celkové množstvo kvót v obehu každoročne, a to do 15. mája nasledujúceho roku. Celkové množstvo kvót v obehu v danom roku je kumulatívne množstvo kvót vydaných v období od 1. januára 2008 vrátane množstva vydaného podľa článku 13 ods. 2 smernice 2003/87/ES v uvedenom období a nárokov na používanie medzinárodných kreditov uplatnených zariadeniami v rámci systému EU ETS v súvislosti s emisiami do 31. decembra daného roku, mínus množstvo kumulatívnych ton overených emisií zo zariadení v rámci systému EU ETS od 1. januára 2008 do 31. decembra toho istého daného roku, všetky kvóty zrušené v súlade s článkom 12 ods. 4 smernice 2003/87/ES a množstvo kvót v rezerve. Nezohľadňujú sa emisie počas trojročného obdobia, ktoré sa začínajú v roku 2005 a končia v roku 2007, ani kvóty vydané v súvislosti s týmito emisiami. Prvé zverejnenie sa uskutoční do 15. mája 2017.

5. V každom roku sa množstvo kvót, ktoré sa rovná 12 % celkového množstva kvót v obehu, ako je stanovené v najaktuálnejšom zverejnení uvedenom v odseku 4 tohto článku, odpočíta z objemu kvót, ktoré sa majú obchodovať formou aukcie členskými štátmi podľa článku 10 ods. 2 smernice 2003/87/ES, a umiestni sa do rezervy počas obdobia 12 mesiacov počínajúc 1. septembra príslušného roku, pokiaľ by množstvo kvót, ktoré sa má umiestniť do rezervy, nebolo menšie ako 100 miliónov. V prvom roku prevádzky rezervy sa kvóty umiestnia do rezervy aj v období medzi 1. januárom a 1. septembrom príslušného roku, a to vo výške 8 % celkového množstva kvót v obehu, ako je stanovené v najaktuálnejšom zverejnení (čo predstavuje 1 % za každý kalendárny mesiac).

Bez toho, aby bolo dotknuté celkové množstvo kvót, ktoré sa má odpočítavať v súlade s týmto odsekom, sa do 31. decembra 2025 nebudú pri určovaní podielov členských štátov na tomto celkovom množstve zohľadňovať kvóty uvedené v článku 10 ods. 2 prvom pododseku písm. b) smernice 2003/87/ES.

6. Ak je v ktoromkoľvek roku celkové množstvo kvót v obehu menšie ako 400 miliónov, z rezervy sa uvoľní 100 miliónov kvót a pripočíta sa k objemu kvót, ktoré sa majú obchodovať formou aukcie členskými štátmi podľa článku 10 ods. 2 smernice 2003/87/ES. V prípade, že sa v rezerve nachádza menej ako 100 miliónov kvót, uvoľnía sa z rezervy podľa tohto odseku všetky kvóty.

7. Ak v ktoromkoľvek roku nie je uplatniteľný odsek 6 tohto článku a prijímajú sa opatrenia podľa článku 29a smernice 2003/87/ES, z rezervy sa uvoľní 100 miliónov kvót a pripočítajú sa k objemu kvót, ktoré sa majú obchodovať formou aukcie členskými štátmi podľa článku 10 ods. 2 smernice 2003/87/ES. V prípade, že sa v rezerve nachádza menej ako 100 miliónov kvót, uvoľnía sa z rezervy podľa tohto odseku všetky kvóty.

8. Keď sa po zverejnení celkového množstva kvót v obehu vykoná opatrenie podľa odseku 5, 6 alebo 7, v aukčných kalendároch sa zohľadnia kvóty umiestnené do rezervy, alebo tie, ktoré sa majú z rezervy uvoľniť. Kvóty sa umiestnia do rezervy alebo sa z nej uvoľnía počas obdobia 12 mesiacov. Ak sa kvóty uvoľnía podľa odseku 6 alebo 7, nezávisle od obdobia, počas ktorého sa uvoľnenie kvót uskutoční, dodrží sa podiel členských štátov platný v čase umiestnenia kvót do rezervy, ako aj poradie, v ktorom boli kvóty do rezervy umiestnené.

Článok 2

Zmeny smernice 2003/87/ES

Smernica 2003/87/ES sa mení takto:

1. Článok 10 sa mení takto:

a) odsek 1 sa nahrádza takto:

„1. Od roku 2019 členské štáty obchodujú formou aukcie všetky kvóty, ktoré nie sú pridelené bezodplatne v súlade s článkami 10a a 10c a ktoré nie sú umiestnené do trhovej stabilizačnej rezervy zriadenej rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1814 (*).

(*) Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1814 zo 6. októbra 2015 o zriadení a prevádzke trhovej stabilizačnej rezervy systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii a o zmene smernice 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 264, 9.10.2015, s. 1).“;

b) za odsek 1 sa vkladá tento odsek:

„1a. Keď objem kvót, ktoré majú členské štáty obchodovať formou aukcie v poslednom roku každého obdobia uvedeného v článku 13 ods. 1 tejto smernice, prekročí o viac ako 30 % očakávaný priemerný aukčný objem za prvé dva roky nasledujúceho obdobia pred uplatnením článku 1 ods. 5 rozhodnutia (EÚ) 2015/1814, dve tretiny rozdielu medzi týmito objemami sa odpočítajú z aukčných objemov v poslednom roku obdobia a v rovnakých častiach sa pripočítajú k objemu, ktoré majú členské štáty obchodovať formou aukcie v prvých dvoch rokoch nasledujúceho obdobia.“

2. V článku 13 ods. 2 sa druhý pododsek nahrádza takto:

„Členské štáty vydávajú kvóty osobám na aktuálne obdobie, aby nahradili kvóty, ktorých sú držiteľmi a ktoré sú zrušené v súlade s prvým pododsekom. Podobným spôsobom sa kvóty, ktoré sa nachádzajú v trhovej stabilizačnej rezerve a ktoré už nie sú platné, nahradia kvótami, ktoré sú platné pre aktuálne obdobie.“

Článok 3

Preskúmanie

Komisia monitoruje fungovanie rezervy prostredníctvom správy uvedenej v článku 10 ods. 5 smernice 2003/87/ES. V uvedenej správe by sa mali zväziť príslušné dôsledky pre konkurencieschopnosť, najmä v priemyselnom odvetví, vrátane ukazovateľov HDP, zamestnanosti a investícií. Do troch rokov od dátumu začatia prevádzky rezervy a následne každých päť rokov Komisia na základe analýzy správneho fungovania európskeho trhu s uhlíkom preskúma rezervu a v prípade potreby predloží návrh Európskemu parlamentu a Rade. Pri každom preskúmaní sa osobitná pozornosť musí venovať percentuálnemu údaju na určenie množstva kvót, ktoré sa majú umiestniť do rezervy podľa článku 1 ods. 5 tohto rozhodnutia, ako aj číselnej hraničnej hodnoty pre celkové množstvo kvót v obehu a množstvu kvót, ktoré sa má uvoľniť z rezervy podľa článku 1 ods. 6 alebo 7 tohto rozhodnutia. V rámci preskúmania Komisia tiež posúdi dosah rezervy na rast, zamestnanosť, priemyselnú konkurencieschopnosť Únie a riziko úniku uhlíka.

Článok 4

Prechodné ustanovenie

Článok 10 ods. 1 smernice 2003/87/ES zmenený smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/29/ES ⁽¹⁾ sa naďalej uplatňuje do 31. decembra 2018.

Článok 5

Nadobudnutie účinnosti

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Štrasburgu 6. októbra 2015

Za Európsky parlament

predseda

M. SCHULZ

Za Radu

predseda

N. SCHMIT

⁽¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/29/ES z 23. apríla 2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/87/ES s cieľom zlepšiť a rozšíriť schému Spoločenstva na obchodovanie s emisnými kvótami skleníkových plynov (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 63).